Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет педагогічної освіти і мистецтва
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри теорії та
методик дошкільної освіти
_____ Іванна ПУКАС
«26» серпня 2026 року
Зі змінами від
«30» вересня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКІВ

підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
мова навчання українська

2026-2027 навчальний рік

Розробники програми: Тетяна БАБЮК, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти

Ухвалено на засіданні кафедри теорії та методик дошкільної освіти

Протокол № 10 від «26» серпня 2026 року.

Зі змінами
Протокол № 12 від «30» вересня 2026 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Мар’яна ГОРДІЙЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення навчальної дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти до організації та проведення роботи з екологічної освіти дошкільників, вивчення принципів та методів щодо формування природничо-екологічної компетентності дітей раннього і дошкільного віку під час ознайомлення з природою/довкіллям у ЗДО і сім'ї. Мета курсу реалізується через систему завдань, а саме: ознайомлення студентів із можливостями використання різноманітних об'єктів і явищ природи у роботі з дітьми дошкільного віку з метою формування екологічної культури; забезпечення високого рівня екологічних знань та накопичення досвіду ціннісного ставлення до природи та стійких екологічних мотивацій дошкільника

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	**Характеристика навчальної дисципліни**	
	денна форма здобуття освіти	**заочна форма здобуття освіти**
Рік навчання	3	3
Семестр вивчення	5	5
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	40	16
Лекційні заняття	16	8
Практичні заняття	24	8
Самостійна та індивідуальна робота	80	104
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни: Вибірковий освітній компонент за вибором здобувачів вищої освіти.

4. Передумови для вивчення дисципліни: Вибірковий освітній компонент за вибором здобувачів вищої освіти.

5. Програмні компетентності навчання:

Загальні компетентності:

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки, технологій.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні компетентності:

Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості.

Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі.

Здатність до усвідомлення сучасних екологічних проблем та окреслення шляхів їх подолання у процесі ознайомлення дітей з природніми об'єктами та явищами. Володіння технологіями формування екологічної культури дошкільників.

6. Очікуванні результати навчання з дисципліни:

Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини раннього і дошкільного віку в різних видах діяльності.

Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини, використовуючи відповідні методики і технології.

Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

7. Засоби діагностики результатів навчання: практичне виконання завдань, розв'язання проблемних ситуацій професійного характеру, опитування, групові обговорення питань та проблем, презентація виконаних вправ і завдань, виконання завдань самостійної роботи, модульна контрольна робота, екзамен, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

8. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**						
	разом	**у тому числі**					
		лекційні заняття	**практичні заняття**	**лабораторні заняття**	**семінарські заняття**	**самостійна робота**	**індивідуальна робота**
Тема 1. Нормативно-правові засади екологізації сучасної дошкільної освіти в Україні у контексті сталого розвитку. Екологічний аспект освіти для сталого розвитку	9	1	2			6	

Тема 2. Теоретичні засади формування природничо-екологічної компетентності дітей раннього та дошкільного віку	9	1	2			6	
Тема 3. Зарубіжний досвід організації та керівництва екологічною освітою дітей дошкільного віку	12	2	2			8	
Тема 4. Організація та планування еколого-розвивального простору в сучасному закладі дошкільної освіти. Екологічний паспорт ЗДО	10	2	2			6	
Тема 5. Організація екологічної освіти дітей у процесі ознайомлення з природою. Вікові можливості засвоєння екологічних знань дошкільниками	10	2	2			6	
Тема 6. Технологія проектної діяльності з екологічної освіти дошкільників	11	1	2			8	
Тема 7. Використання ігрових технологій у формуванні екологічної культури дошкільників	11	1	2			8	
Тема 8. Технологія формування екологічної культури на екологічній стежині	12	2	2			8	
Тема 9. Технологія екологічно орієнтованої діяльності дошкільників. Технологія організації самостійної дитячої діяльності в еколого-розвивальному середовищі	14	2	4			8	
Тема 10. Проєктування педагогічного процесу з екологічної освіти в ЗДО. Показники екологічної компетентності дітей дошкільного віку	12	2	2			8	
Тема 11. Наступність ЗДО і початкової школи у формуванні екологічної культури. Спільна діяльність сім'ї і ЗДО у сфері ознайомлення дітей з природою та екологічної освіти.	10	-	2			8	
Усього годин	**120**	**16**	**24**	**-**	**–**	**80**	

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**	
	разом	**у тому числі**

		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	семінарські заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Тема 1. Нормативно-правові засади екологізації сучасної дошкільної освіти в Україні у контексті сталого розвитку. Екологічний аспект освіти для сталого розвитку	8					8	
Тема 2. Теоретичні засади формування природничо-екологічної компетентності дітей раннього та дошкільного віку	9	1				8	
Тема 3. Зарубіжний досвід організації та керівництва екологічною освітою дітей дошкільного віку	12	1	1			10	
Тема 4. Організація та планування еколого-розвивального простору в сучасному закладі дошкільної освіти. Екологічний паспорт ЗДО	11		1			10	
Тема 5. Організація екологічної освіти дітей у процесі ознайомлення з природою. Вікові можливості засвоєння екологічних знань дошкільниками	11	2	1			8	
Тема 6. Технологія проектної діяльності з екологічної освіти дошкільників	12	1	1			10	
Тема 7. Використання ігрових технологій у формуванні екологічної культури дошкільників	12	1	1			10	
Тема 8. Технологія формування екологічної культури на екологічній стежині	12	1	1			10	
Тема 9. Технологія екологічно орієнтованої діяльності дошкільників. Технологія організації самостійної дитячої діяльності в еколого-розвивальному середовищі	12	1	1			10	
Тема 10. Проєктування педагогічного процесу з екологічної освіти в ЗДО. Показники екологічної компетентності дітей дошкільного віку	11		1			10	
Тема 11. Наступність ЗДО і початкової школи у формуванні екологічної культури. Спільна діяльність сім'ї і	10					10	

ЗДО у сфері ознайомлення дітей з природою та екологічної освіти.							
Усього годин	**120**	**8**	**8**	**-**	**–**	**104**	

9. Форми поточного та підсумкового контролю:

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, взаємоопитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань та виконанні практичних завдань, контроль за самостійною роботою, а також у формі тестування та ін.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю: залік.

Можливе використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (нова редакція) (https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view), «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (зі змінами та доповненнями) (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view)

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1c--sYRfDI_iAT7L766LprKB-x9GGKaEy/view).

Організація навчання. Здобувачі беруть участь у заняттях, виконують завдання у зазначені строки. У разі пропусків, технічних або безпекових перешкод повідомляють викладача за першої можливості та погоджують строки й спосіб відпрацювання. Оцінювання, перескладання й оскарження результатів здійснюються за чинними положеннями К-ПНУ: https://kpnu.edu.ua/osvitnii-protses/.

Доброчесність. Роботи мають відображати власний аналіз здобувача й містити покликання на використані джерела. Плагіат, списування, фабрикація даних і джерел неприпустимі; порушення розглядають за процедурами К-ПНУ. Кодекс академічної доброчесності та відповідні положення: https://integrity.kpnu.edu.ua/normatyvna-baza/.

Штучний інтелект. У цьому ОК дозволено допоміжне використання ШІ для пошуку ідей, структурування матеріалу, мовного редагування й моделювання навчальних прикладів із перевіркою фактів та джерел. Відповідно до Положення про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view здобувач зазначає інструмент, мету й обсяг застосування, наводить запит, позначає згенеровані фрагменти та описує власне доопрацювання; для прямого цитування й графічних об'єктів указує розробника, назву, версію системи та дату генерації. Відповідальність за зміст несе здобувач. Заборонено приховувати використання ШІ, подавати його результати як власну оригінальну роботу, фабрикувати спостереження або вводити персональні й конфіденційні дані.

Безпечна й доступна взаємодія. Обов'язкові повага, недискримінаційна мова та конфіденційність. Навчальні випадки подають знеособлено; розкриття особистого

травматичного досвіду не вимагається. За потреби з викладачем узгоджують доступний формат матеріалів і рівноцінне завдання. Під час повітряної тривоги діють за інструкціями безпеки університету.

Академічна мобільність. Право та визнання результатів освітньої академічної мобільності регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (https://drive.google.com/file/d/1loCd22OHJF-z9v5NxyRQgoMNvRDha8KI/view).

Неформальна освіта. Визнання результатів навчання окремих тем курсу шляхом неформальної/інформальної освіти здобувачами вищої освіти регламентується Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція) (https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view).

Кількісне оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Змістовий модуль		Сума
Поточний контроль	МКР	100 балів
50 балів	50 балів	

Поточний контроль

Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання студентом практичних завдань та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетентностей навчання, що містяться в ОПП.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12 балів.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів. Здобувач освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Якщо здобувач освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульну контрольну роботу (МКР), або отримав менше ніж 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного і/або модульного контролю та не допускається до складання заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	**Оцінка в балах (за 12 б-ою шкалою)**	**Критерії оцінювання**

Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом з курсу на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»; потреба у безперервній самоосвіті не виявляється. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти недостатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь; самооцінка готовності до професійної діяльності завищена; потреба у самоосвіті не виявляється. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; демонструє окремі, не систематизовані знання; практичні вміння професійної діяльності не сформовані; творчість і самостійність при виконанні професійних завдань відсутні; самооцінка готовності до професійної діяльності завищена; потреба у безперервній самоосвіті не виявляється. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з курсу, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; творчість при виконанні професійних завдань не виявляється, самостійність недостатня; самооцінка готовності до професійної діяльності завищена; потреба у безперервній самоосвіті відсутня. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє суть навчальної дисципліни, вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; сформовані лише окремі вміння перенесення теорії в практику; професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості майбутнього педагога знаходяться у стадії формування; творчість при виконанні професійних завдань не виявляється, самостійність недостатня; самооцінка готовності до професійної діяльності завищена; потреба у безперервній самоосвіті відсутня. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє користуватися додатковими джерелами; професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості майбутнього педагога знаходяться у стадії формування; сформовані окремі вміння застосовування теорії на практиці; творчість при виконанні професійних завдань не виявляється, самостійність недостатня; самооцінка готовності до професійної діяльності ближче до адекватної; потреба у безперервній самоосвіті відсутня. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.

Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал з курсу, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами. У здобувача в основному сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості, проте окремі з них проявляються ситуаційно; при виконанні професійних завдань творчість не виявляється; самооцінка професійної готовності в основному адекватна; готовність до неперервної самоосвіти недостатньо виразна. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. У здобувача в основному сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; вміння застосовувати на практиці теорію навчання та виховання сформовані недостатньо; творчість виявляється при виконанні лише окремих професійних завдань; самооцінка професійної готовності в основному адекватна; готовність до неперервної самоосвіти недостатньо виразна. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки; може самостійно опрацьовувати матеріал. У здобувача в основному сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; вміння застосовувати на практиці теорію навчання та виховання в основному сформовані; при виконанні професійних завдань виявляються лише елементи творчості і самостійності; самооцінка професійної готовності в основному адекватна; готовність до неперервної самоосвіти недостатньо виразна. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями з курсу та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни. У здобувача сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; студент переконаний у вагомості творчої спрямованості навчання дітей дошкільного віку; сформовані вміння застосовувати теорію на практиці; готовність до самоосвіти. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. У здобувача сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; студент переконаний у необхідності творчої спрямованості навчання дітей дошкільного віку; сформовані вміння застосовувати теорію на практиці; адекватна професійна самооцінка; готовність до неперервної самоосвіти. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. У здобувача сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; сформовані вміння застосовувати теорію на практиці; творчість і самостійність у виконанні професійних завдань; адекватна професійна самооцінка; готовність до неперервної самоосвіти. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Самостійна робота

Організація та оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до «Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» https://drive.google.com/file/d/1Dzh4W6JnffoEkRh30ks795Q2yKBHFqjb/view.

Самостійна робота передбачає опрацювання матеріалу лекційних занять, попередню підготовку до практичних занять; виконання завдань і вправ в позааудиторний час; самостійне вивчення окремих теоретичних питань курсу; підготовку до написання модульної контрольної роботи; підготовка до складання заліку.

Контроль за самостійною роботою здійснює викладач на практичних заняттях та консультаціях. Оцінка за самостійну роботу є складовою загальної оцінки, що виставляється здобувачеві за поточний контроль.

Модульна контрольна робота

МКР передбачає теоретичні питання з дисципліни, практичні завдання, тести.

Мета її написання – виявити знання і вміння з дисципліни, рівень професійного мислення майбутніх спеціалістів, сформованість у них ціннісних орієнтацій, індивідуальність, творчість і самостійність у виконанні.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій (тестовій тощо) формі, з можливим використанням MOODLE.

Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів. Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали

рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Науково-педагогічні працівники К-ПНУ, керуючись принципами академічної свободи, мають право вільно обирати методи, засоби навчання та діагностики результатів навчання, впроваджуючи студентоцентроване навчання, дистанційні технології, забезпечуючи індивідуальні освітні траєкторії та якісні освітні послуги відповідно до потреб, особливостей і можливостей здобувачів вищої освіти.

Відповідно модульну контрольну роботу можна складати: у формі тестування, відповідей на теоретичні та практичні питання, комбіновані.

Тестові завдання оцінюються у 1 бал за кожну правильну відповідь.

Рівні навчальних досягнень	
високий рівень	28-30
достатній рівень	23-27
середній рівень	18-22
початковий рівень	0-17

Відповіді на теоретичні та практичні питання модульної контрольної роботи оцінюються відповідно до таких критеріїв:

Рівні навчальних досягнень	**Характеристика знань і умінь здобувача**
високий рівень 28-30	Здобувач вищої освіти у відповідях демонструє глибокі знання з освітнього компоненту, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, наводити необхідні приклади, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 23-27	Результати відповідей здобувача вищої освіти відповідають тим самим вимогам, що й для високого рівня, але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження своїх думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 18-22	Відповіді здобувача вищої освіти дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень 0-17	Відповіді здобувача вищої освіти не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо. Під час підготовки до відповіді

	(або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни – сумарна підсумкова оцінка за стобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчальної дисципліни (певного кредитного модуля) упродовж його вивчення.

Залік – це форма підсумкового контролю, що передбачає оцінювання рівня сформованості компетентностей на основі засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на підставі поточного контролю та контрольних заходів.

Здобувач вищої освіти, який не має академічної заборгованості за результатами поточного контролю з освітнього компонента, підсумковою формою контролю, за яким встановлено залік, отримує підсумкову рейтингову оцінку, яка визначається як сума рейтингової оцінки за навчальні заняття та рейтингових оцінок контрольних заходів з цього освітнього компонента.

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, який складає 60% від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами К-ПНУ.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю з навчальної дисципліни, отримує оцінку F за шкалою ЄКТС та «не зараховано» за національною шкалою.

Здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни у формі заліку, зобов’язаний ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

Оцінювання навчальних досягнень з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	**Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС**	**Підсумкова оцінка за національною шкалою**
90-100	A (відмінно) / Excellent	Зараховано
82-89	B (добре) /	
75-81	C (добре) / Good	
67-74	D (задовільно) / Satisfactory	
60-66	E (достатньо) / Enough	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання) / Fail	Незараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов’язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля) / Fail	

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання проектора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення презентацій у форматі MS Power Point або інших. Можливе використання MOODLE та застосунків для проведення онлайнових відеоконференцій.

12. Рекомендована література

Основна

1. Загородня Л. П., Івлєва Н.В. Формування природничо-екологічної компетентності в старших дошкільників засобами ТРВЗ. Дошкільна і початкова освіта в умовах реформ та викликів: [монографія] / за заг. ред. О. В. Лобової, С. М. Кондратюк. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка 2024. С. 66–97. https://repository.sspu.edu.ua/items/e022a312-8494-4e43-b474-e417212cf29d
2. Карук, І.В., Стахова, І.А., Казьмірчук, Н.С. Екологічне виховання дітей: європейський підхід : навч. посіб. Вінниця : ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2024. 111 с. https://dspace.vspu.edu.ua/items/e31cc18c-3c72-4923-a3b8-f072cd3f25c1
3. Максимова О.О., Сорочинська О.А., Федорова М.А. Збірник тестових завдань з методики формування екологічної та здоров'язбережувальної компетенцій у дітей дошкільного віку. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 42 с. http://eprints.zu.edu.ua/36309/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8.pdf
4. Гаврило О. І. Методичні рекомендації до самостійної роботи з вибіркової навчальної дисципліни «Методика дослідницької діяльності дітей дошкільного віку» : методичний посібник. Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2025. 42 с. https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cbb921ad-fc19-4eca-8ba5-4b3ff065ace5/content
5. Гаврило О. І. Методичні рекомендації до вибіркової навчальної дисципліни «Організація природоохоронної діяльності з учнями та їх родинами» : методичний посібник. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. 27 с. https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/16322433-e6ab-425d-b17c-5919a00b0692/content
6. Теорія і методика формування природничо-екологічної компетентності в дошкільників : курс лекцій / Л.П. Загородня. Глухів. 2023. 379 с. https://repository.gnpu.edu.ua/items/8727ea46-3218-453c-a07a-031a50450907/full

Додаткова

1. Бабюк Т. Й. Організація методичної роботи з підвищення еколого-педагогічної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти // Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 31 (2-2021). Київ: Міленіум, 2021. С. 163-173. http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/251318
2. Бабюк Т. Й., Бабюк С. М. Методика інтегрованих занять із фізичної культури на екологічній стежині в закладі дошкільної освіти // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2021. Вип. 40. Т. 1. С. 171-178. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/40_2021/part_1/28.pdf
3. Бабюк Т. Й. Організація позанавчальної еколого-орієнтованої діяльності в закладі дошкільної освіти // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук.

журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021. № 3 (107). С. 336-345. https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/32.pdf
4. Базовий компонент дошкільної освіти України (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція: Науковий керівник: Піроженко Т.О., доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України; Авторська група: Байєр О.М., Безсонова О.К., Брежнєва О.Г., Гавриш Н.В., Загородня Л.П., Косенчук О.Г., Корнєєва О.Л., Лисенко Г.М., Левінець Н.В., Машовець М.А., Мордоус І.О., Нерянова С.І., Піроженко Т.О., Половіна О.А., Рейпольська О.Д., Шевчук А.С.. https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini .
5. Бєлєнька Г.В., Половіна О.А. Дошкільнятам про світ природи: Діти четвертого року життя (молодший дошкільний вік): навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2018. 128 с.
6. Бєлєнька Г.В. Віконечко в природу : методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку К. : Сім кольорів, 2014. 56 с.
7. Бєлєнька Г.В. Дитина в довкіллі: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. К.: Сім кольорів, 2014. 56 с.
8. Воробйова Л. Сталий розвиток – наш вибір (формування екологічно-доцільної поведінки дошкільників в контексті освіти для сталого розвитку) : метод. посіб. 2026. https://vseosvita.ua/library/metodychnyi-posibnyk-stalyi-rozvytok-nash-vybir-formuvannia-ekolohichno-dotsilnoi-povedinky-doshkilnykiv-v-konteksti-osvity-dlia-staloho-rozvytku-1087673.html
9. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: парціальна програма для системи дошкільної освіти. Київ, 2019. 23 с. https://www.criticalthinking.expert/book-criticalthinking/partsialna-programa-do-kursu-doshkilnyatam-osvita-dlya-stalogo-rozvytku.pdf
10. Гошко Л.В. Природа наш дім – бережімо його! Формування екологічної компетентності дітей дошкільного віку : методичний посібник для вихователів дошкільних закладів. Ужгород, 2015. 88 с. https://cutt.ly/YCGboso
11. Гудан Е.В. Формування екологічної культури в різних видах діяльності. Методичний посібник. 2016. https://cutt.ly/0CGbgck
7. Дроздова О. М. Педагогічні умови формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку. Кривий Ріг, 2024. 52 с.
12. Дошкільнятам про світ природи: Діти п’ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Г.В.Бєлєнька, О.А.Половіна. К. : Генеза, 2016. 98 с. (Настільна книжка вихователя).
13. Мацько Н. Д. Математика і навколишній світ для дошкільників. Київ : Альфа–М, 2002. 240 с.
14. Лисенко Н. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. Київ: Слово, 2015. 352 с.
15. Лисенко Н. Екологічне виховання дошкільників. Київ : Освіта, 1993. 160 с.
16. Лисенко Н.В. Теорія і практика екологічної освіти : дошкільник – педагог : навч.-метод. посіб. для ВНЗ. Київ : Видавничий Дім ”Слово”, 2009. 400 с.
17. Лисенко Н.В., Мацук Л.О. Ознайомлення з природою та основи проекологічної освіти дітей дошкільного віку. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2019. 336с.
18. Любарева В. У краплині води відбивається всесвіт : метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Шкільний світ», 2006. 126 с.
19. Ніколаєнко В. М. Екологічне виховання в ДНЗ 2 – 6 років. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 207 с.

20. Плохій З. П. Формуємо екологічну компетентність молодшого дошкільника : навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку ”Я у Світі”. Київ : Світич, 2010. 144 с.
21. Плохій З. П. Вітальна цінність природи. *Дошкільне виховання*. 2000. №11.
22. Плохій З. П. Виховання екологічної культури дошкільників. Київ : Ред. ж. «Дошкільне виховання», 2002. 173 с.
23. Плохій З.П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури : (теорет. та метод. аспекти) : монографія. Київ : ДП ”Вид. дім ”Персонал”, 2010. 319 с.
24. Поліщук Н. Коли в серці живуть добринки. Тернопіль : Мальва–ОСО, 2004. 96 с.
25. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2004. 456 с.
26. Щанников В. І. Цікаве природознавство. Донецьк : В–во Сталкер, 2002. 352 с.
27. Яришева Н. Цільові прогулянки до парків та скверів. *Дошкільне виховання*. 2013. № 3 – 12.
28. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О.П. Аксьонова, А.М. Аніщук, Л.В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О.Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

Рекомендовані джерела інформації

Міністерство освіти і науки / дошкільна освіта	https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita
Програми розвитку дітей	https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej
Платформа розвитку дошкільнят НУМО	https://numo.mon.gov.ua/skills/ya-ta-tvorchist
Сучасне дошкілля під крилами захисту	https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/suchasne-doshkillya-pid-krilami-zahistu
Майстерня педагога	https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/professijna-skarbnichka
ВЕб-ресурси. Формування природничо-екологічної компетентність дошкільників	https://youtube.com/playlist?list=PL-l_nXD2ONif6Z6r5LVW1wrS2rhEEZgvu
Всеукраїнський науково-методичний журнал «Дошкільне виховання»	https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/suchasne-doshkillya-pid-krilami-zahistu/vseukrayinskij-naukovo-metodichnij-zhurnal-doshkilne-vihovannya
Журнал «Практика управління освітнім закладом»	https://ezavdnz.expertus.com.ua/
Журнал «Джміль»	https://jmil.com.ua/
Наступність між дошкільною і початковою освітою	https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/nastupnist-mizh-doshkilnoyu-ta-pochatkovoyu-osvitoyu
Prometheus – українська освітня платформа масових відкритих онлайн-курсів	https://prometheus.org.ua
EdEra – українська студія онлайн освіти	https://ed-era.com/
Coursera – технологічна компанія, що працює в галузі освіти	https://coursera.org
Вихователь – створено організацією ГО «Платформа ОСВІТИ»	https://vyhovatel.com.ua

Дистанційні курси підвищення кваліфікації від «ІППО»	https://ippo.com.ua/category/doskilla
Генеза – платформа курсів для педагогів	https://genezum.org/courses
Педрада – освітня платформа для педагогів	https://pedrada.ippo.com.ua/
Семінар – платформа Асоціації дитячих центрів України	https://seminar.net.ua/category/teachers
Освіторія – освітня платформа	http://osvitoria.media
Всеосвіта – платформа для підвищення кваліфікації педагогів	https://vseosvita.ua/